"અય નબી ! જબ મેરે બંદે મેરે બારે મેં આપ સે સવાલ કરે તો આપ કહ દે કિ મેં બહુત હી કરીબ હું, હર પુકારનેવાલે કી પુકાર કો જબ કભી વહ મુજે પુકારે કબુલ કહતા હું, ઈસલિએ લોગોં કો ભી ચાહિએ કિ વહ મેરી બાત માન લિયા કરે ઔર મુજ પર ઈમાન રખ્ખે યહી ઉનકી ભલાઈ કા બાઈષ હૈ." (સુરહ બકરહ - ૧૮૬)

વસીલા

ISLAMIC INFORMATION CENTRE - KUTCH
IIC
THE AUTHENTIC ISLAMIC LIBRARY

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર
હોટલ નુરાની પાસે, ડાંડા બજાર, ભુજ - કચ્છ.
Mo. : 84017 86172 www.iickutch.blogspot.in

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

વસીલા

નહમદુહુ વનુસલ્લી અલા રસુલિહિલ કરીમ. અમ્માબાદ.

હર મુસલમાન કા યહ અકીદા હોના ચાહિએ કિ હમેં હમારે રસુલ જનાબે મુહમ્મદૂર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ દીને ઈસ્લામ કી હર બડી, છોટી બાત વાઝેહ તૌર પર બતાકર ગએ હે. દીને ઈસ્લામ કી કોઈ ઐસી બાત નહીં કી જો બતાના ભુલ ગએ હો, કયુંકિ અલ્લાહ ને કુરઆન મેં સુરહ માઈદહ કી આયત નંબર-૩ મેં ફરમાયા **‘‘આજ કે દિન મૈંને તુમ્હારે દીન કો મુકમ્મલ કર દિયા ઔર તુમ પર અપના ઈનઆમ પુરા કર દિયા ઔર તુમ્હારે લિએ ઈસ્લામ કે દીન હોને પર રઝામંદ હો ગયા’’**

ઔર ઈસી તરહ નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હજજતુલ વિદાઅ કે આખરી ખુત્બે મેં લોગોં કો પુછા કિ અય લોગો ! બતાઓ કિ કયા મૈંને તુમ્હારે સામને દીને ઈસ્લામ મુકમ્મલ પહુંચા દિયા કિ નહી ? તો લોગો ને જવાબ દિયા કિ હાં, અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ આપ ને દીને ઈસ્લામ કી સારી બાતેં હમ તક પહુંચા દી. ફિર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને આસ્માન કી તરફ હાથ ઉઠાકર કહા કિ અય અલ્લાહ તુ ગવાહ રહ, તુ ગવાહ રહ, તુ ગવાહ રહ. (બુખારી)

ઔર ઈસી તરહ મકકા કે મુશરિકીન ભી ઈસ બાત કે માનનેવાલે થે કિ નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપને સાથીયોં કો હર બાત વાઝેહ તૌર પર બતા દેતે થે જૈસાકિ સહીહ મુસ્લિમ શરીફ કે અંદર હે કિ મુશરિકીને મકકા હઝરત સલમાન ફારસી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે મઝાક કરતે થે કિ તુમ્હારા નબી કૈસા હે છોટી છોટી બાતોં કો ભી બયાન કરતા હે, છોડતા નહીં. તો હઝરત સલામાન ફારસી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ને જવાબ દિયા કિ હમેં ઈસ બાત પર તો ફખ્ર હે કિ હમારા નબી હમેં છોટી છોટી બાત ભી બતાના ભુલતા નહીં.

અબ બાત બિલકુલ વાઝેહ હે કિ જો કુછ હમ દીન કે તઅલ્લુક સે ઈબાદત કરેંગે વહ કુરઆન ઔર હદીષ કી રોશની મેં કરેંગે. ચુંકિ વસીલા ભી એક દીની મૂઆમલા હે જિસ કા તઅલ્લુક સીધા કુરઆન વ હદીષ સે હે

ઈસલિએ હમ કુરઆન વ હદીષ કી રોશની મેં દેખેંગે કિ વસીલા કા કયા તરીકા હે.

હઝરાત ! મસ્અલા આખિરત કા હો યા દુનિયા કા ઈન્સાન વસીલે કા મોહતાજ હે. વસીલા ઝિંદગી કી એક બૂનિયાદી ઝરૂરત હે. યહ એક ઐસી હકીકત હે જિસકા ઈકરાર હર હકીકત પસંદ કરતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ભી ઈમાનવાલોં કો વસીલા તલાશ કરને કા હુકમ દિયા. ચુનાંચે સુરહ માઈદહ-૩૫ નંબર કી આયત મેં મોમિનોં કો ખિતાબ કરકે કહા **"અલ્લાહ સે ડરો ઔર ઉસકી તરફ વસીલા તલાશ કરો"**

ઈસ આયત સે માલુમ હુવા કિ વસીલા તલાશ કરના કિતાબ વ સુન્નત કે ઐન મુતાબિક હે. લેકિન બદકિસ્મતી સે હમારી અવામ વસીલા તો તલાશ કરતી હે લેકિન કિતાબ વ સુન્નત કો છોળકર કે. વસીલા કે વકત અલ્લાહ કી ઝાત, ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના ઔર અપને નેક અઅમાલ કે ઝરીઆ વસીલા તલાશ નહીં કિયા જાતા હે બલ્કિ મખ્લુકાત ઔર શખ્સિયાત કા મમનુઅ વસીલા તલાશ કરતે હે ઔર ઈસી કો નેકી ઔર અચ્છા અમલ સમજતે હે. હાલાંકિ કિતાબ વ સુન્નત સે ઈસ કી કોઈ દલીલ નહીં હે બલ્કિ ઐસે વસીલો કો સખ્તી સે મના કિયા ગયા હે ઔર ઈસકો બિદઅત કરાર દિયા ગયા હે. ઈસલિએ ઝરૂરી હે કિ હમ કુરઆન વ હદીષ કી રોશની મેં સમજે કિ...

- **વસીલા કયા ચીઝ હે?**
- **કૌનસા વસીલા જાઈઝ હે ઔર કૌનસા વસીલા ના જાઈઝ હે?**
- **કિસ કે વસીલે સે હમેં દુઆ માંગની ચાહિએ?**
- **કયા મતલબ હે વસીલે કા?**
- **કયા હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો વસીલે કી ઝરૂરત પડી થી?**
- **કયા સહાબા કો વસીલે કી ઝરૂરત પડી થી?**
- **ઝરૂરત પડી થી તો ઉન્હોને કિસ કા વસીલા લિયા થા?**

તો આઈએ હમ દેખતે હેં કિ કુરઆન વ હદીષ મેં વસીલે કે બારેમેં કયા હુકમ હે. અલ્લાહ સે દુઆ હે કિ હમેં હક લિખને ઔર ઉસે પળહકર અમલ કરનેકી તવફીક અતા ફરમાએ. આમીન.

વસીલા કા લુગ્વી મઅના

વસીલા વહ અમલ હે જીસ કે ઝરીએ કિસી કી નઝદીકી હાસિલ કી જાએ. (કામુસ)

વસીલા કા શરઅી મઅના

શરીઅત મેં વસીલા કહતે હે અલ્લાહ કી નઝદીકી હાસિલ કરના, ઉસકી ઈતાઅત ઔર ઉસકે અંબિયા વ રસુલ કી ઈત્તિબાઅ કરકે ઔર હર ઉસ અમલ કે ઝરીએ જીસ કો અલ્લાહ પસંદ કરે ઔર ખુશ હો. (કામુસ)

ઈસ સે મઅલુમ હુવા કિ લુગત ઔર શરીઅત દોનોં હી એઅતિબાર સે વસીલે કા મઅના હે કિ નઝદીકી હાસિલ કરના યઅની નેક અમલ કે ઝરીએ સે અલ્લાહ કી નઝદીકી હાસિલ કરના.

વસીલા કી દો કિસ્મેં હે
(૧) જાઈઝ વસીલા (૨) ના જાઈઝ વસીલા

જાઈઝ વસીલા કી તીન કિસ્મે હે :

(૧) મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના, ઉસકી બરતર ઝાત, ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના ઔર સિફાતે ઉલીયા કે ઝરીએ.

(૨) મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના અપને નેક અઅમાલ કે ઝરીએ.

(૩) મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના અપને હક મેં મોમિન ભાઈ કી દુઆ કે ઝરીએ.

ના જાઈઝ વસીલા કી ભી તીન કિસ્મે હે :

(૧) કિસી શખ્સ કી ઝાત કા વસીલા લેના.

(૨) અલ્લાહ કે યહાં કિસી કે મરતબા યા હક યા હુરમત વગૈરહ કા વસીલા ચાહના.

(૩) અલ્લાહ પર સાહબે વસીલા કી કસમ ખાના.

જાઈઝ વસીલા કી પહલી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના, ઉસકી બરતર ઝાત, ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના ઔર સિફાતે ઉલીયા કે ઝરીએ.

ઈસ કા મતલબ યહ હે કિ અલ્લાહ સે દુઆ માંગને સે પહલે ઉસકે સામને ઉસકી બુઝુર્ગી ઔર હમ્દ બયાન કરના ઔર ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના ઔર સિફાતે ઉલીયા કો પેશ કિયા જાએ. ફિર જો કુછ હાજત હો વહ દુઆ કી જાએ, તાકિ યહ સબ તસ્બીહાત હમારે લિએ વસીલા બન જાએ ઔર અલ્લાહ હમારી દુઆઓં કો કુબુલ કર લે ઔર અપના મકસદ હાસિલ કર લે. જૈસાકિ અલ્લાહ ને સુરહ અઅરાફ કી આયત નંબર : ૧૮૦ મેં ફરમાયા :

"ઔર અલ્લાહ હી કે લિયે અચ્છે અચ્છે નામ હે તો તુમ અલ્લાહ કો ઉન્હી નામો સે પુકારો ઔર ઉનકો છોળ દો જો અલ્લાહ કે નામોં મેં ટેળ્હાપન ઈખ્તિયાર કરતે હે ઐસે લોગોં કો ઉનકે કિયે કા ઝરૂર બદલા દિયા જાએગા."

ઈસ આયત મેં અલ્લાહ ને અપને બંદો કો હુકમ દિયા કિ વહ ઉસકો ઉસકે અચ્છે નામો સે પુકારે તાકિ ઉનકી દુઆ ફૌરન કુબુલ હો ઔર મઅલુમ હુવા કિ જાઈઝ વસીલે મેં સબ સે અચ્છા વસીલા યહી હે કિ અલ્લાહ કી બારગાહ મેં ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના, ઉસકી ઝાત વ સિફાત કો વસીલા બનાયા જાએ.

હદીષ : રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને એક શખ્સ સે સુના જો તશહ્હુદ મેં યહ કહ રહા થા : અય અલ્લાહ ! તુજ સે સવાલ કરતા હું કિ તેરે હી લિએ સબ તઅરીફ હે, તેરે સિવા કોઈ મઅબુદ નહીં, તુ અકેલા હે, તેરા કોઈ શરીક નહીં, અય એહસાન કરને વાલે, અય આસ્માન વ ઝમીન કે ઈજાદ કરનેવાલે, અય જલાલ વ બુઝુર્ગી વાલે, અય હંમેશા ઝિંદા રહને વાલે, અય નિગરાની કરનેવાલે, મેં તુજ સે જન્નત માંગતા હું ઔર જહન્નમ સે પનાહ ચાહતા હું.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને સહાબા કિરામ સે ફરમાયા : જાનતે હો ઈસને કિસ વસીલે સે દુઆ કી? સહાબા કિરામને ફરમાયા : અલ્લાહ ઔર ઉસકા રસુલ બેહતર જાનતે હૈં. તબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ

સલ્લમને ફરમાયા : ઉસ ઝાત કી કસમ ! જીસ કે કબ્ઝે કુદરત મેં મેરી જાન હે, ઉસને અલ્લાહ કો ઉસ અઝીમ નામ સે (એક ઔર રિવાયત મેં હે કિ અલ્લાહ કે સબ સે બળે નામ સે) પુકારા હે કિ જબ ભી ઉસકો ઉસ નામ સે પુકારા જાતા હે તો વહ કબુલ કરતા હે ઔર જબ ભી ઉસ નામ સે સવાલ કિયા જાતા હે તો વહ દેતા હે. (અબુદાઉદ)

જાઈઝ વસીલા કી દુસરી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

- મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના અપને નેક અઅમાલ કે ઝરીએ.
- નેક ઔર મકબુલ અમલ કી અલ્લાહ કે યહાં દો શરતે હે.
(૧) અઅમાલ સિર્ફ અલ્લાહ કી રઝા કે લિએ કિએ ગએ હો.
(૨) કિતાબ વ સુન્નત કે મૂતાબિક હો.

યહ શરતેં પુરી હો તો ઈન્હેં અલ્લાહ કી બારગાહ મેં વસીલા બનાકર પેશ કરના ચાહિએ, ઐસે નેક અઅમાલ સે વસીલા તલબ કરના ફાયદામંદ હે. દલીલ કૂરઆન સે : **“ઉન દોનોં ને કહા અય હમારે રબ હમને અપની જાનોં પર ઝૂલ્મ કિયા ઔર અગર તુને હમકો મુઆફ નહીં કિયા ઔર હમ પર રહમ નહીં કિયા તો હમ બહુત નુકસાન ઉઠાનેવાલોં મેં સે હો જાએંગે.”**
(સુરહ અઅરાફ-૨૩)

આયતે કરીમા કે ઈન અચ્છે કલિમાત કો અલ્લાહ ને આદમ અલયહિસ્સાલમ કો સિખાયા થા કિ વહ ઈન્હેં વસીલા બનાકર અલ્લાહ સે તૌબા કરે. જૈસાકિ કુરઆન મેં અલ્લાહને ફરમાયા :

“ફિર આદમ ને અપને રબ સે ચંદ કલિમાત સીખેં (ઔર મુઆફી માંગી) તો ઉસને ઉનકી ગલતી મુઆફ કર દિ, બેશક વહ મુઆફ કરનેવાલા ઔર રહમ કરનેવાલા હે.” (સુરહ બકરહ-૩૭)

યહાં એક બાત કા ખુલાસા કર દેના ઝરૂરી હે કિ જો લોગ યહ હદીષ પેશ કરતે હે કિ આદમ અલયહિસ્સલામને અલ્લાહ કે અર્શ પર કલિમએ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ દેખકર અપની દુઆ મેં મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા વસીલા લિયા થા, ઉનકી બાત ગલત હે જૈસા કિ ઉપર દી ગઈ કુરઆન કી આયત સે પતા ચલતા હે. ઔર ઈસ હદીષ

કી સનદ મેં અબ્દુર રહમાન બિન ઝૈદ બિન અસલમ કો મુહદ્દિષીન ને ઈત્તિફાક કે સાથ મવઝુઅ કહા હે. ખુદ ઈમામ હાકિમ ને જિન્હોને ઈસ હદીષ કો અપની કિતાબ મેં તઝકરહ કિયા હે, ઈસ કો મવઝુઅ કરાર દિયા હે.

ઔર તબ્લીગી જમાઅત કી ફઝાઈલે અઅમાલ કે લિખનેવાલે ઝકરીયા સાહબને ભી ઈસ હદીષ કો મવઝુઅ-મનઘડત કહા હે. (ફઝાઈલે ઝિક્ર-૯૬)

નોટ : મવઝુઅ હદીષ વહ હદીષ હે જીસકો લોગોંકો ગુમરાહ કરને કે લિએ અલ્લાહ કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને કે બાદ લોગોંને જુઠી બાત હદીષ કે નામ પર પેશ કર દી હો.

ગુફા વાલો કા કિસ્સા

દલીલ હદીષ સે : જીસ મેં હે કિ તીન આદમીયોં ને બારિશ સે બચને કે લિયે ગુફા મેં પનાહ લી, અચાનક એક બડા પથ્થર ગિરા ઔર ગુફા સે બાહર નિકલના મુશ્કિલ હો ગયા. ચુનાંચે ઉન્હોંને ઐસે વકત મેં અપને અચ્છે અઅમાલ કા વસીલા દેકર અલ્લાહ સે દુઆ માંગી ઔર અલ્લાહને ફૌરન કબુલ ભી કિયા જીસકી વજહ સે પથ્થર હટ ગયા ઔર વહ લોગ ગુફા સે બાહર આ ગએ. (મુસ્લિમ)

જાઈઝ વસીલા કી તીસરી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

મોમિન કા અલ્લાહ સે વસીલા ચાહના અપને હક મેં મોમિન ભાઈ કી દુઆ કે ઝરીએ.

યહ દો તરીકે સે મુમકિન હે :

(૧) એક મોમિન ભાઈ કા અપને દુસરે મોમિન ભાઈ સે દુઆ કી દરખ્વાસ્ત કરના. મિષાલ કે તૌર પર યું કહે : આપ મેરે લિએ અલ્લાહ સે દુઆ ફરમાએ કિ વહ મુજે નેક અવલાદ અતા ફરમાએ.

(૨) એક મોમિન દુસરે મોમિન કે લિએ ઉસકે કહે બગૈર અલ્લાહ સે દુઆ કરે. મિષાલ કે તૌર પર કિસી ભાઈ કો બિમારી કી હાલતમેં દેખે તો ઉસકો દેખકર અલ્લાહ સે ઉસકી બિમારી દુર હો જાએ ઉસકે લિએ દુઆ કરે. ચાહે વહ ભાઈ દુઆ કરનેવાલે કે સામને હો યા ન હો.

દલીલ કુરઆન સે : "ઔર જો ઉનકે બાદ (મુહાજિરીન) આએ દુઆ કરતે હે કિ અય હમારે રબ ! હમારે ઔર હમારે ભાઈઓ કે જો હમસે પહલે ઈમાન લાએ ગુનાહ મુઆફ ફરમા ઔર મોમિનો કી તરફ સે હમારે દિલ મેં કીના પૈદા ન હોને દે." (સુરહ હશ્ર-૫૯)

વઝાહત : યહ આયત ઈસ બાત કી ખુલી દલીલ હે કિ એક મોમિન કા દુસરે મોમિન કે લિએ દુઆ કરના ઔર ઉસકી દુઆ કો વસીલા બનાના જાઈઝ હે.

દલીલ હદીષ સે : "અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હઝરત ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કો ઉમરહ કરનેકી ઈજાઝત દેતે વકત કહા થા કિ અય ભાઈ ! અપની દુઆ મેં મુજે ભી શરીક રખના." (તિરમિઝી)

વઝાહત : ઈસ હદીષ સે પતા ચલા કી દુઆ કો વસીલા બનાના જાઈઝ હે, જૈસાકિ ખુદ અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હઝરત ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે ફરમાઈશ કી કે મેરે લિએ દુઆ કરના.

નાઝાઈઝ વસીલા કયા હૈ?

ના જાઈઝ વસીલા યહ હે કિ બંદા અલ્લાહ કી નઝદીકી ઐસે અમલ કે ઝરીએ સે હાસિલ કરના ચાહે જો કુરઆન ઔર હદીષ કે ખિલાફ હો, મિષાલ કે તૌર પર આસ્માન વ ઝમીન મેં અલ્લાહ કી જો મખ્લુકાત હે ઉનકી ઝાત કો અલ્લાહ કી બારગાહ મેં વસીલા બનાયા જાએ.

જૈસે કિ ફરિશ્તે, અંબિયા, નેક લોગોં કી ઝાત કા વસીલા લેના ઔર ઈસી તરહ મુકદ્દસ મકામાત જૈસે બયતુલ્લાહ શરીફ ઔર શબે કદર ઔર ઝિલહજ ઔર દુસરે હુરમત વાલે મહિને કો વસીલા બનાના.

ના જાઈઝ વસીલે કા હુકમ

ના જાઈઝ વસીલા હરામ હે ઈસકે કરને વાલે કો તૌબા કરની પડેગી વરના ઈમામે વકત જો ચાહે સઝા દે સકતા હે.

ના જાઈઝ વસીલા કી પહલી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

★ **કિસી શખ્સ કી ઝાત કા વસીલા લેના :**

મિષાલ કે તૌર પર કિસી ખાસ આદમી કા નામ લેકર કહે કિ અય અલ્લાહ મે તેરી બારગાહ મેં ફલાં શખ્સ કો વસીલા બનાકર પેશ કરતા હું કિ તુ ઉસકે વસીલે સે મેરી હાજત પુરી ફરમા દે.

યહ એક ઐસા વસીલા હે કિ જીસ કા ન અલ્લાહ ને હુકમ દિયા હે, ન રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને. બલ્કિ અલ્લાહ ને અમલ ઔર ઈત્તિબાઅ સે ખાલી ઈસ વસીલે કી બુરાઈ ભી બયાન કી હે.

જૈસાકિ અલ્લાહ ને ફરમાયા :

"ઔર તુમ્હારા માલ ઔર અવલાદ ઐસી ચીઝ નહીં કિ તુમકો હમારા નઝદીકી બના દે, હાં ! હમારા નઝદીકી બંદા વહ હે જો ઈમાન લાયા ઔર નેક અમલ કરતા રહા ઐસે હી લોગો કો ઉનકે અઅમાલ કે સબબ દુગના બદલા મિલેગા." (સુરહ સબા-૩૭)

ઈસ આયત સે મઅલુમ હુવા કિ જો અલ્લાહ કે નઝદીક હોતે હૈ ઔર બળે બળે રૂત્બે પાતે હે યહ સબ ઉનકે નેક અમલ કી વજહ સે હોતા હે, ઉનકી શખ્સીયત ઔર ઝાત સે કુછ નહીં હોતા.

ના જાઈઝ વસીલા કી દુસરી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

★ **અલ્લાહ કે યહાં કિસી કે મરતબા યા હક યા હુરમત વગૈરહ કા વસીલા ચાહના.**

અલ્લાહ કે યહાં કિસી કે મરતબા યા હક યા ઉસકી હુરમત વ ઈઝઝત કા વસીલા લેના ગૈર શરઅી અમલ હે. અલ્લાહ ને ન ઉસે જાઈઝ કરાર દિયા હે ન રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસે હમ તક પહુંચાયા હે ઔર ન હી સહાબા કિરામમેં સે કિસી કા અમલ ઈસ પર ષાબિત હે. બલ્કિ અલ્લાહને કુરઆન મેં કહા હર ઈન્સાન કો અપની કોશિશ કા ફાયદા હોગા જૈસાકિ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા **"ઔર યહ કિ ઈન્સાન કો વહી મિલતા**

હે જીસકી વહ કોશિશ કરતા હે ઔર યહ કિ ઉસકી કોશિશ દેખી જાએગી ફિર ઉસકો ઉસકા પુરા પુરા બદલા દિયા જાએગા'' (સુરહ નજમ-૪૧)

ના જાઈઝ વસીલા કી તીસરી કિસ્મ ઔર ઉસકી તઅરીફ

અલ્લાહ પર સાહબે વસીલા કી કસમ ખાના

મિષાલ કે તૌર પર કોઈ કહે કિ અય અલ્લાહ તુજ પર ફલાં બુઝુર્ગ કી કસમ ખાતા હું યા ફલાં કે હક કે વસીલે સે તુજ સે સવાલ કરતા હું કિ મેરી હાજત પુરી કર, ઐસા કહના સરાસર હરામ હે. ક્યુંકિ કસમ અલ્લાહ કે ઈલાવહ કિસી દૂસરે કી ખાના જાઈઝ નહીં જૈસાકિ રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા **''જીસકો કસમ ખાની હો વહ અલ્લાહ કે નામ કી કસમ ખાએ વરના ચુપ રહે.''** (બુખારી - મુસ્લિમ)

ઔર એક દુસરી રિવાયત મેં અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા **''જીસને ગૈરૂલ્લાહ કી કસમ ખાઈ ઉસને શિર્ક કિયા.''** (તિરમિઝી)

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, **''ઔર વહ પનાહ દેતા હે ઔર ઉસકે મુકાબિલ કોઈ પનાહ નહીં દે સકતા.''** (સુરહ મુઅમિનુન-૮૮)

ઈસ આયત મેં ઈસ બાત કી વઝાહત હે કિ સબકુછ અલ્લાહ કે ખાતિર હોના ચાહિએ તો કસમ જો એક ઈબાદત હે તો ગૈરૂલ્લાહ કે લિએ યહ કૈસે જાઈઝ હે ?

શેખ નોઅમાન ખૈરૂદ્દીન હનફી ને અપની કિતાબ જલાઉલ ઐનેન મેં કહા હે કિ અબુ હનીફા (રહ.) કા કૌલ હે કિ કિસી કે લિએ જાઈઝ નહીં કિ અલ્લાહ કે સિવા કિસી ઔર કે નામ સે દુઆ માંગે ઔર તમામ હનફી કિતાબો મેં યહ સરાહત મવજુદ હે કિ અંબિયા, અવલિયા ઔર બયતુલ્લાહ કે હક કા વાસ્તા દેકર દુઆ માંગના મકરૂહે તહરીમી હે ઔર યહ ઐસી હુરમત હે કિ જીસકી સઝા જહન્નમ હે.

વસીલેકે મુતઅલ્લિક ઝઈફ ઔર મવઝુઅ રિવાયત

(૧) **આદમ અલયહિસ્સલામ કા વહ મશહુર વાકિઆ.....**

જીસ મેં હે કિ ઉન્હોને અર્શ કે પાયે પર લિખા હુવા દેખા "લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ" યહ હદીષ મવઝુઅ હે. (મનઘડત હે)

(૨) **ફાતિમા બિન્તે અસદ વાલી હદીષ....**

જીસ મેં હે કિ સવાલ કરનેવાલે ને કહા કિ "અય અલ્લાહ, અપને નબી ઓર તમામ અંબિયા કે હક કે વાસ્તે સે મેરી મા ફાતિમા બિન્તે અસદ કો બખ્શ દે" યહ હદીષ ઝઈફ હે. ઈસ મેં એક રાવી રવ્હ બિન સલાહ જીસકો અકષર મુહદ્દિષીન ને મુન્કર ઓર ઝઈફ કહા હે.

(૩) **હઝરતે ઉષ્માન ઔર એક હાજતમંદ કા વાકિઆ...**

જીસ મેં હે કી એક શખ્સ હઝરતે ઉષ્માન કી ખિલાફત મેં ઉનકે પાસ આયા કરતા થા લેકિન હઝરતે ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ન ઉસકી તરફ તવજ્જોઅ કરતે ન શિકાયત પર ધ્યાન દેતે થે, ઉસ શખ્સ ને ઉષ્માન બિન હનીફ સે ઈસ બાતકી શિકાયત કી તો ઉન્હોને કહા વુઝુખાને મેં જાકર વુઝુ કરો ઔર મસ્જીદે નબવી મેં દો રકઅત નમાઝ પઢો ઔર યહ દુઆ કરો અય અલ્લાહ ! તુજ સે તેરે નબી કે વાસ્તે સે સવાલ કરતા હું, અય મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ મેં આપ કો આપ કે રબ કી તરફ મુતવજ્જે કરતા હું કિ આપ મેરી હાજત પુરી ફરમા દે. યહ દુઆ પઢકર અપની હાજત કા ઝિક્ર કરના, ઉસ શખ્સ ને ઐસા હી કિયા, ફિર હઝરતે ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કે પાસ પહુંચા તો દરવાજે પર ખડે ચોકીદાર ને ઉસકા હાથ પકડકર હઝરતે ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કે સામને પેશ કિયા તો હઝરતે ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ને કહા અપની હાજત બયાન કરો ઉસને બયાન કી તો આપને પુરી કર ડાલી ઔર ફરમાયા જો ભી ઝરૂરત હો તો કહના...

ઔર વહ શખ્સ વહાં સે ઉઠકર ઉષ્માન બિન હનીફ કે પાસ ગયા ઔર કહા કિ અલ્લાહ આપ કો જઝા એ ખૈર દે હઝરતે ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ તો મેરી તરફ રૂખ હી નહીં કરતે થે લેકિન જબ આપને યહ દુઆ બતાઈ તો ઉન્હોને મેરી પુરી હાજત મુકમ્મલ કર દી.

ઈસ હદીષ કે અલ્ફાઝ પર ગૌર કિજીએ ગોયા કિ નઉઝુબિલ્લાહ હઝરત ઉષ્માન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ઈતને બદઅખ્લાક હે કિ મુસલમાનો કે હાલાત વ ઝરૂરિયાત પર કોઈ દિલચશ્પી નહીં લેતે, યહ કિતના બળા બોહતાન હે સહાબીએ રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર જીનકો અલ્લાહ કે નબી ને મુકમ્મલ ઈમાન વ હયા કા ખિતાબ દિયા ઔર અપની દો બેટીયોં સે શાદી કર દી જીસકી વજહ સે ઉનકો ઝુન્નુરૈન કા લકબ મિલા.

યહ હદીષ કિસી ભી એઅતિબાર સે સહીહ નહીં હે ઉસકા મવઝુઅ હોના બિલકુલ વાઝેહ હે.

(૪) બારિશ વાલી હદીષ.....

જીસ મેં હે કિ હઝરત ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કિ ખિલાફત કે ઝમાને મેં કહત (દુકાળ) પળા તો સહાબી એ રસુલ હઝરતે બિલાલ બિન હારિષ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી કબર પર પહુંચે ઔર કહા યા રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપની ઉમ્મત કે લિએ બારિશ તલબ કિજીએ, લોગ હલાક હો રહે હે, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખ્વાબ મેં ઉનકે પાસ આએ ઔર ઉનકો ખુશખબરી દી કિ લોગો કો જલ્દ હી બારિશ સે સૈરાબ કર દિયા જાએગા.

સનદ ઔર મતન દોનો એઅતિબાર સે યહ હદીષ કાબિલે કબુલ નહીં હે. ઈસકી સનદ મેં બિલાલ બિન હારિષ હે લેકિન એક દુસરી રિવાયત મેં મજહુલ હે કિસી કા નામ નહીં. ઈસલિએ ઈસ રિવાયત મેં ઈઝતિરાબ હે ઔર મુહદ્દિષીન ને ઈસ હદીષ કો ઝઈફ ભી કરાર દિયા હે. ઔર અગર ઈસ કે મતન કો દેખે તો બહુત સારી બાતે કુરઆન વ હદીષ સે ટકરાતી હે. મિષાલ કે તૌર પર કયા શરીયત ઈસ બાત કી ઈજાઝત દેતી હે કિ મુરદોં કો મુખાતબ કિયા જાએ ઔર ઝિંદા લોગ મુરદોં સે અપની હાજત પુરી કરને કે લિએ સવાલ કરે.

- **કયા નબીઓ સે ઉનકે ઈન્તિકાલ કે બાદ ઉનસે સવાલ કરને કી ઈજાઝત શરીયત મેં હે?**
- **કયા ખ્વાબ કી ભી દીન મેં કોઈ ઉસુલી હેષિયત હે?**
- **ઔર કયા વહ દલીલ બન સકતી હે?**

જબ સહાબી શરીયત કી મુખાલિફત કરેં તો ઉનકી ઈસ મુખાલિફ બાત કી ઈત્તિબાઅ જાઈઝ હે? યા ઉસકો છોળકર શરીયત કી ઈત્તિબાઅ કી જાએ?

ઈસ જૈસે બહુત સારે સવાલાત ઈસ હદીષ સે ઉઠતે હે લિહાઝા યહ પુરી હદીષ મફહુમ, મતન ઔર સનદ હર એઅતિબાર સે નાકાબિલે હુજ્જત હે.

(૫) આમુલ ફતક......

જીસ મેં હે કિ મદીના મુનવ્વરહ કે લોગ બળે શદીદ કહત (દુકાળ) મેં મુબ્તલા હુએ ઔર હઝરતે આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા કે પાસ શિકાયત લેકર ગએ. હઝરત આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા ને ફરમાયા રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી કબર કી તરફ દેખો ઔર કબર સે આસ્માન તક એક રોશનદાન ખોલો તાકિ આસ્માન ઔર કબર કે દરમ્યાન છત હાઈલ ન હો, લોગોં ને ઐસે હી કિયા તો બારિશ હુઈ જીસ સે ખુબ સબ્ઝે ઉગે, ઉંટ સબ્ઝે ચરકર ઈતને મોટે હુએ કિ ચરબી બહને લગી.

ઈસ હદીષ કે મતન પર જો શખ્સ ભી ગૌર કરેગા ઉસપર ઈસકે મવઝુઅ હોને કી હકીકત બિલકુલ વાઝેહ હો જાએગી.

મિષાલ કે તૌર પર ઈસ મેં હે કિ હઝરતે આયશા કે મશવરે સે અલ્લાહ કે રસુલ કે કમરે કી છત હટા દી ગઈ ઔર કબર સે આસ્માન તક એક રોશનદાન નિકાલ દિયા ગયા ઐસા કબ કિયા ગયા? ઔર કિસ તરહ કિયા ગયા? ઔર ઈતની અહમ ખબર તારીખ કે સફહાત સે અબતક કૈસે ગાઈબ ઔર છુપી રહ ગઈ? અગર અલ્લાહ કે નબી કે બદન કો ખોલતે હી આસ્માન સે બારિશ શુરૂ હો જાયા કરતી થી તો નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મેં જબ કહત પળા થા તો આપ કા બદન આસ્માન કે સામને ખુલી ફિઝાં મે મવજુદ થા લેકિન ઈસકે સબબ બારિશ નહીં હુઈ બલ્કિ તિરમિઝી ઔર અબુદાઉદ કી હદીષ મેં હે કિ આપ કો શહર સે નિકલકર મૈદાન મેં જાના પળા ઔર નમાઝ પળ્હની પળી ઔર દુઆ માંગી તબ કહીં જાકર બારિશ હુઈ.

હાફિઝ ઈબ્ને હજર ને ઈસ હદીષ કો ઝઈફ કરાર દિયા હે...

અલ્લાહમા ઈરાકી ને કહા યહ હદીષ મુરસલ, મુઅઝલ, મુનકતઅ હે....

ઈસ હદીષ કી સનદ મેં એક રાવી મુહમ્મદ બિન ફઝલ સદુસી અબુન્નુઅમાન અલ બસરી હે જીસકે બારે મેં ઈમામ બુખારી ને કહા ભુલને ઔર હદીષો કો ઉલટફેર કરને મેં યહ લગા રહતા થા.

સારી બાતો કા ખુલાસા

વસીલા કી ઈન તીન જાઈઝ કિસ્મો કે અલાવહ હર કિસ્મ કા વસીલા હરામ ઔર બાતિલ હે જીસકી કિતાબ વ સુન્નત સે કોઈ દલીલ ષાબિત નહીં ઔર ઉલમાએ મુહકકીકીન ને હર દૌર મેં ઐસે વસીલોં કી સખ્ત તરદીદ કી હે ઔર મખ્લુક કે વસીલે સે સબ ને મના કિયા હે. કુરઆન મજીદ કી તમામ દુઆએ પળ્હ ડાલીએ કિસી મેં ભી કિસી કે જાહ હક યા હુરમત વ મરતબા કે વસીલે કા ઝિક્ર નહીં. પહલે કે નબીઓં મેં સે ભી કિસી કી દુઆ મેં ઐસા ઈશારા તક મવજુદ નહીં. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ભી જીન દુઆઓં કી તાલીમ દી હે વહ સબ કી સબ ઈન મનઘડત વસીલોં સે બિલકુલ પાક વ સાફ હે. ઈસ્તિખારહ કી દુઆ હો યા દુઆ એ હાજત કિસી કિસ્મ કી દુઆ મેં ભી ઈસ નાજાઈઝ વસીલે કા ઝિક્ર નહીં હે. ઈસકે બાવજુદ લોગ જાઈઝ વસીલે કો છોળકર હરામ વ બાતિલ વસીલે કો ઈસ્તિઅમાલ કર રહે હે જીસકા નતીજા યહ હે કિ ઈસ કિસ્મ કે લોગ જાઈઝ વસીલે કી હકીકત હી સે નાવાકિફ હો ગએ હે. ઔર અબ સિવાએ બાતિલ ઔર હરામ વસીલે કે ઉનકી ઝુબાન પર કભી જાઈઝ વસીલે કા ઝિક્ર નહીં આતા. જલીલુલ કદ્ર તાબઅી હઝરતે હસ્સાન બિન અતીય્યા અલમુહારવી ને બિલકુલ સહીહ કહા હે કિ જબ લોગ દીન મેં કિસી બિદઅત કા ઈઝાફા કરતે હે તો ઉસ જૈસી કોઈ સુન્નત છીન લી જાતી હે ફિર કયામત તક વહ સુન્નત ઉનમેં લૌટાઈ નહીં જાતી હે.

ઈસ નાજાઈઝ વસીલે કી તરદીદ સિર્ફ હમ હી નહીં બલ્કિ બળે બળે ઉલ્માઅ ને ભી ઈસકી તરદીદ કી હે ચુનાંચે દુર્રે મુખ્તાર મેં જો હનફીયા કી મશહુર કિતાબ હે ઉસમેં હઝરત ઈમામ અબુહનીફા કા યહ કૌલ મવજુદ હે કિ કિસી કે લિયે મુનાસિબ નહીં કિ અલ્લાહ સે ઉસકે અસ્માએ હુસ્ના કે ઈલાવહ ઔર કિસી ઝરીએ સે દુઆ કરે. (દુર્રે મુખ્તાર ૨/૬૩૦)

ઔર બિશ્ર બિન વલીદ કા બયાન હે કિ ઈમામ અબુયુસુફ ને કહા : મેરે ઉસ્તાદ ઈમામ અબુ હનીફા રહમતુલ્લાહ અલયહ ને ફરમાયા "કિસી કે લિયે જાઈઝ નહીં કિ અલ્લાહ કે સિવા કિસી ઔર કે વાસ્તે સે દુઆ કરે ઔર મે હરામ સમજતા હું કિ કોઈ યું દુઆ માંગે કિ અય અલ્લાહ ! તુજ સે સવાલ

કરતા હું તેરે અર્શ કી મંઝિલે ઇઝઝત કે વસીલે સે, તેરી મખ્લુક કે હક કે વસીલે સે''

ઔર સાહબે કુદુરી ને કહા ''મખ્લુક કે વાસ્તે સવાલ કરના જાઇઝ નહીં ક્યું કિ મખ્લુક કા ખાલિક પર કોઇ હક નહીં''

ઔર ઝુબૈદી ને શરહુલ અહયા મેં લિખ્ખા હે કિ અબુહનીફા ઔર ઉનકે દોનો સાથીયોં ને ઈસ તરહ કહના હરામ કરાર દિયા હે : અય અલ્લાહ ! ફલાં કે હક કે વાસ્તે સે સવાલ કરતા હું યા તેરે અંબિયા ઔર રસુલ યા બય્તુલહરામ ઔર મશઅરૂલ હરામ કે હક સે સવાલ કરતા હું ક્યુંકિ અલ્લાહ પર કિસીકા કોઇ હક નહીં.

આખિર મેં હમ હમારે મુસલમાન ભાઈઓ સે યહ બાત કહના ચાહતે હે કિ હમારે લિયે તો સબસે બેહતરીન બાત હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી બાત હે તો ફિર હમેં સોચના ચાહિએ કિ કયા હમારે નબી કી ઝિંદગી મેં, શરીઅત મેં ઈસ તરહ કે વસીલે રાઈજ થે જો આજ હમ લોગ અપનાકર બેઠે હુએ હે? પતા ચલતા હે કિ નહીં હે તો ફિર કિસ બાત કી અકલમંદી !!

ઔર આપ લોગો કે સામને હમને અસલાફ કે કૌલ ઈસલિયે પેશ કિયે હે કિ તાકિ યહ હકીકત વાઝેહ હો જાએ કિ યહ લોગ ભી નાજાઈઝ વસીલે કો હરામ કરાર દેતે હે. અબ ઈસ કે બાવજુદ જો લોગ નાજાઈઝ વસીલે કો અપનાતે હે વહ લોગ ખુદ અપને બારે મેં ફૈસલા કરે કિ યહ જો વસીલે કા તરીકા હમને અપનાયા હુવા હે વહ કિસકા તરીકા હે ??? અલ્લાહ તઆલા હમે અમલ કરને કી તવફીક અતા ફરમાએ.

હમને ઈસ છોટી સી કિતાબ મેં બહુત મુખ્તસર અંદાજ મેં અવામ કે સામને વસીલે કી શરઅી હેસિયત રખ્ખી હે લેકિન જીન ભાઈઓ કો ઝયાદા જાનકારી હાસિલ કરની હો તો ઈન કિતાબો કા મુતાલઆ કરે.

(૧) અત્તવસ્સુલ અનવાઉહુ વ અહકામુહુ-અરબી-અલ્લામા નાસીરૂદ્દીન અલબાની.

(૨) કાઈદતુન જલીલતુન ફિત્તવસ્સુલે વલ વસીલતે-અરબી-અલ્લામા ઈબ્નેતૈમીયા.

(૩) મશરૂઅ વ મમનુઅ વસીલા કી હકીકત-ઉર્દુ તરજુમા-મુખ્તાર અહમદ નદવી.

કુર્આન કા પૈગામ આપ કે નામ

- ઉસ સે ઝાલીમ કૌન હૈ જીસે અલ્લાહ કી આયતેં દીખાઈ જાયે ઔર વોહ ઉસે ના માને. (સુરઃ કહફ-૧૮, ૫૭ - સુરઃ જાસિયા-૪૫, ૬-૮)

- અલ્લાહ કો છોડકર ઉસકે બંદોં કો મત પુકારો. (સુરઃ આરાફ-૭, ૧૯૪-૧૯૭ - સુરઃ યુનુસ-૧૦, ૨૮-૩૬ - સુરઃ નહલ-૧૬, ૨૦-૨૧ - સુરઃ કહફ-૧૮, ૧૦૨)

- અલ્લાહ શીર્ક કરને વાલોં કો કભી માફ નહી કરેગા. (સુરઃ નીસા-૪, ૪૮, ૧૧૬)

- અકસર લોગ ઈમાન લાને કે બાદ ભી શીર્ક કરતે હૈં. (સુરઃ યુસુફ-૧૨, ૧૦૬)

- અગર કોઈ નબી ભી શીર્ક કરતા તો ઉસકે આમાલ ભી બરબાદ હો જાતે. (સુરઃ અનઆમ-૬, ૮૩-૮૮ - સુરઃ ઈસરા-૧૭, ૩૯ - સુરઃ ઝુમર-૩૯, ૬૫)

- સીર્ફ અલ્લાહ સે હી દુઆ માંગો ઔર વહી દુઆ કબુલ કરનેવાલા હૈ. (સુરઃ બકરઃ-૨, ૧૮૬ - સુરઃ ઈબ્રાહીમ-૧૪, ૩૯ - સુરઃ ગાફીર-૪૦, ૬૦ સુરઃ શૂરા-૪૨, ૨૫-૨૬)

- સબ કે સબ અલ્લાહ કે સામને ફકીર ઔર મુહતાજ હૈં. (સુરઃ ફાતીર-૩૫, ૧૫)

- મુર્દે યા જો કબરોંમે હૈં, સુન નહી સકતે. (સુરઃ નમ્લ-૨૭, ૮૦ - સુરઃ ફાતીર-૩૫, ૨૨)

- કીયામત કે દીન અપની મરઝી સે કોઈ કીસીકી સીફારીશ નહીં કર પાયેગા. (સુરઃ બકરઃ-૨, ૨૫૫ - સુરઃ અનઆમ-૬, ૫૧,૭૦,૯૪ સુહઃ યુનુસ-૧૦, ૩ સુરઃ મરીયમ-૧૯, ૮૭)

- ગૈબ કા ઈલ્મ શીર્ફ અલ્લાહ કે પાસ હૈ. (સુરઃ આલેઈમરાન-૩, ૧૭૯ - સુરઃ માઈદા-૫, ૧૧૬ - સુરઃ અનઆમ-૬, ૫૯ સુરઃ હૂદ-૧૧, ૧૨૩)

✦ **કીસી નબી કો ભી ગૈબ કા ઈલ્મ નહી થા.**
(સુરઃ માઈદા-૫, ૧૦૯, ૧૧૬-૧૧૭ - સુરઃ હૂદ-૧૧, ૨૫-૩૧)

✦ **મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) ભી ગૈબ નહીં જાનતે થે.**
(સુરઃ આલેઈમરાન-૩, ૪૪ - સુરઃ અનઆમ-૬, ૫૦ -
સુરઃ આરાફ-૭, ૧૮૮ સુરઃ અનફાલ-૮, ૬૦)

✦ **અલ્લાહ અપને રસૂલોંમેં સે જીસકો જીતના ચાહતા હૈ ગૈબ કા ઈલ્મ અતા કર દેતા હૈ.** (સુરઃ આલેઈમરાન-૩, ૧૭૯ - સુરઃ જીન-૭૨, ૨૬-૨૭ - સુરઃ હૂદ-૧૧, ૪૯ - સુરઃ યુસુફ-૧૨, ૧૦૨)

✦ **મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) ખુદ અપને ફાયદે ઔર નુકસાનકા કોઈ ઈખ્તીયાર નહીં રખતે થે.** (સુરઃ આરાફ-૭, ૧૮૮)

✦ **સારે રસૂલ બશર (ઈન્સાન) થે.** (સુરઃ હૂદ-૧૧, ૨૫-૨૭ -
સુરઃ ઈબ્રાહીમ-૧૪, ૧૦-૧૧ - સુરઃ મુઅ્મીનુન-૨૩, ૨૩-૨૪, ૩૨-૩૪,
સુરઃ હજ્જ-૨૨, ૭૫)

✦ **નબી (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) ભી એક બશર ઔર રસૂલ થે.**
(સુરઃ ઈસરા-૧૭, ૯૦-૯૬ - સુરઃ કહફ-૧૮, ૧૧૦ -
સુરઃ મુઅ્મીનુન-૨૩, ૩ સુરઃ ફુસ્સીલત-૪૧, ૬)

✦ **અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ કે મુકાબલેમેં બાપ, દાદા ઔર બુઝુર્ગો કે પીછે મત ચલો.** (સુરઃ બકરઃ-૨, ૧૭૦ - સુરઃ માઈદાહ-૫, ૧૦૪ -
સુરઃ લુકમાન-૩૧, ૨૧- સુરઃ અહઝાબ-૩૩, ૬૬-૬૮)

✦ **સીર્ફ ગુમાન ઔર અટકલો કે પીછે મત ચલો.** (સુરઃ અનઆમ-૬, ૧૨૮)

✦ **અકસરીયત કે પીછે મત ચલો.**
(સુરઃ અનઆમ-૬, ૧૧૬ - સુરઃ આરાફ-૭, ૩, ૭૦-૭૧)

✦ **રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) કી ઈતાઅત હી નીજાત કા બહેતરીન ઝરીયા હૈ.** (સુરઃ આલેઈમરાન-૩, ૧૨, ૩૧-૩૨, -
સુરઃ નીસા-૪, ૫૯, ૬૪-૬૫, ૬૯, ૮૦, ૧૧૫ - સુરઃ માઈદાહ-૫, ૯૨ -
સુરઃ અનફાલ-૮, ૨૦)

✦ **જો અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ દે બસ ઉસમે હી રાઝી રહો.**
(સુરઃ અહઝાબ-૩૩, ૩૬ - સુરઃ હશ્ર-૫૯, ૭)

ફરમાને ઈલાહી

''જીન્હેં તુમ અલ્લાહ કે સિવા પુકાર રહે હો વહ તો ખજુર કી ગુટલી કે છિલકે કે ભી માલિક નહીં અગર તુમ ઉન્હેં પુકારો તો વહ તુમ્હારી પુકાર સુનતે હી નહીં ઔર અગર સુનભી લે તો ફરિયાદ પુરી નહીં કર સકેંગે બલ્કિ કયામત કે દિન તુમ્હારે ઈસ શિર્ક કા સાફ ઈન્કાર કર જાએંગે. અય નબી આપ કો કોઈ ભી અલ્લાહ તઆલા જૈસા ખબરદાર ખબરેં ન દેગા. અય લોગો ! તુમ અલ્લાહ કે મોહતાજ હો ઔર અલ્લાહ બેનિયાઝ ખુબીયોવાલા હે.'' (સુરઃ ફાતિર - ૧૩,૧૪,૧૫)

''યકીનન યુનુસ અલયહિસ્સલામ નબીયોં મેં સે થે જબ ભાગકર પહુંચે ભરી કશ્તી પર, ફિર કુરઆ અંદાઝી હુઈ તો યહ મગલુબ હો ગએ, તો ફિર ઈન્હેં મછલી ને નિગલ લિયા ઔર વહ ખુદ અપને આપ કો મલામત કરને લગ ગએ, પસ અગર યુનુસ અલયહિસ્સલામ અલ્લાહ કી તસ્બીહ બયાન કરનેવાલોં મે સે ન હોતે તો લોગોં કે ઉઠાએ જાને કે દિન તક મછલી કે પેટ મે હી રહતે''(સુરઃ સાફફાત-૧૩૯ થી ૧૪૪)

''જબ ઝકરીયા અલયહિસ્સલામ ને અપને રબ સે ચુપકે ચુપકે દુઆ કી કે અય મેરે પરવરદિગાર ! મેરી હડ્ડીયાં કમજોર હો ગઈ હૈં ઔર સર પર બુળ્હાપે કી નિશાની ઝાહિર હો ગઈ, લેકીન મૈં કભી ભી તુજ સે દુઆ કરકે મહરૂમ નહીં રહા, મુજે અપને ઈન્તિકાલ કે બાદ અપને રિશ્તેવાલોં કા ડર હે, મેરી બીવી ભી બાંઝ હે, પસ તુ મુજે અપને પાસે સે વારિષ અતા ફરમા, જો મેરા ભી વારિષ હો ઔર યઅકુબ અલયહિસ્સલામ કે ખાનદાન કા ભી જાનશીંન હો ઔર મેરે રબ તુ ઉસે મકબુલ બંદા બના લે (ફરમાયા અલ્લાહ ને) અય ઝકરીયા ! હમ તુજે એક બચ્ચે કી ખુશખબરી દેતે હે જીસકા નામ યહયા હે, હમને ઈસ સે પહલે ઈસકા હમનામ ભી કિસી કો નહીં કિયા'' (સુરઃ મરયમ - ૩ થી ૭)